

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege privind dreptul de autor și drepturile conexe (nr. 251 din 22.06.2022)

Examinând proiectul de lege menționat, *în regim de urgență*, prin prisma prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Direcția generală juridică expune următoarele.

I. Obiecții de ordin general

1. Proiectul de lege a fost înaintat de către Guvern, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu art. 66 din Constituție.

3. După conținutul său normativ, inițiativa legislativă se încadrează în categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 72 din Constituție.

4. Potrivit notei informative la inițiativa legislativă, proiectul de act normativ este elaborat întru necesitatea armonizării prevederilor legislației din domeniu la reglementările acquis-ului comunitar relevant, prin care se propune transpunerea integrală a Directivei 93/83/CEE; Directivei 96/9/CE; Directivei 2001/29/CE; Directivei 2001/84/CE; Directivei 2004/48/CE; Directivei 2006/115/CE; Directivei 2006/116/CE; Directivei 2009/24/CE; Directivei (UE) 2017/1564; precum și transpunerea parțială a Directivei (UE) 2019/789; Directivei 2014/26/UE; Directivei (UE) 2019/790.

De asemenea, proiectul de lege prevede abrogarea Legii nr. 139/2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe, precum și se propun modificări la art. 7 alin. (2) din Legea nr. 114/2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală.

La nivelul documentelor de politici, realizarea acțiunii ce ține de elaborarea proiectului de lege privind dreptul de autor și drepturile conexe se subscrie printre obiectivele stabilite în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2021 (acțiunea de la pct. 19.5.1.)

5. Din punct de vedere al dreptului european, inițiativa legislativă cade sub incidența reglementărilor statuate la nivelul UE, având drept scop transpunerea Directivelor enumerate în preambulul proiectului de lege.

În Declarația de compatibilitate prezentată de Centrul de armonizare a legislației se constată, că proiectul de lege privind dreptul de autor și drepturile conexe și-a atins în mare parte finalitatea propusă, fiind transpuse corespunzător și integral prevederile Directivei 93/83/CEE, Directivei 96/9/CE, Directivei 2001/29/CE, Directivei 2001/84/CE, Directivei 2004/48/CE, Directivei 2006/115/CE, Directivei 2006/116/CE, Directivei 2009/24/CE, Directivei UE 2017/1564, dat fiind și identificate unele obiecții de compatibilitate ce denotă o transpunere parțială a Directivei (UE) 2019/789, Directivei UE2014/26 și Directivei 2019/790/UE, astfel cum este indicat în compartimentul II din Declarația de compatibilitate.

Transpunerea Directivelor menționate a fost documentată prin întocmirea Tabelului de concordanță în care a fost analizat comparativ gradul de transpunere a acestor Directive în proiectul de lege privind dreptul de autor și drepturile conexe.

II. Privitor la concordanța proiectului de lege prevederilor legislative și respectării normelor de tehnică legislativă

1. Art. 1, alin. (2), cu referire la termenul „reparație”, este de notat, că acest termen este preluat din Directiva 2004/48/CE. În corespundere cu art. 28 alin. (2) din Legea nr. 100/2017, precum și pct. 12 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018, una din cerințele procesului de armonizare a legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene constă în *respectarea terminologiei legislației Uniunii Europene, utilizându-se concepte și noțiuni identice sau compatibile celor utilizare în legislația Uniunii Europene.* Întrucât legislația națională operează cu termenul „repararea” unui drept, sugerăm substituirea cuvântului „reparație” cu cuvântul „reparare”. Obiecția este valabilă și pentru art. 109 alin. (3) și dispoziția art. 110 alin. (2).

2. Art. 3. Cu titlu de observație generală, accentuăm asupra faptului, că în cuprinsul acestui articol sunt redate multe noțiuni, care nu sunt necesare a fi explicate în proiectul de lege. Sub aspect juridic, noțiunile nu constituie norme de drept, de aceea, în textul legii se vor explica doar acelea noțiuni care nu au mai fost explicate în alte acte normative, precum și noțiunile care necesită o explicație având în vedere caracterul complex al acesteia.

În acest context, potrivit art. 54 alin. (5) din Legea nr. 100/2017, **„dacă o noțiune sau un termen poate avea înțelesuri diferite, în proiect se stabilește semnificația acestuia în context pentru a asigura înțelegerea corectă a noțiunii sau a termenului respectiv și pentru a evita interpretările neuniforme”.**

Prin formularea „în sensul prezentei legi” se subînțelege, că vor fi explicate doar acele noțiuni care necesită o înțelegere corectă a sensului acestora în contextul proiectului de lege, fiind excluse noțiunile care se cuprind în alte acte normative și care preiau conținutul acestora.

Cu titlu de exemplu, ne referim la noțiunea „statut”. Deși noțiunea dată a fost preluată din Directiva 2014/26/UE, relevăm, că această noțiune constituie un termen care repetă prevederile generale cuprinse atât în Codul civil, cât și în legile speciale, precum Legea nr. 86/2020 cu privire șa organizațiile necomerciale. Semnificația acestui termen nu poate fi înțeleasă altfel în diferite acte normative. De aceea, nu poate fi reținut argumentul autorului proiectului de lege, care explică necesitatea definirii multiplelor noțiuni în textul proiectului de lege pe motivul caracterului complex și specific al relațiilor sociale și transpunerii directivelor comunitare.

Este de notat, că potrivit pct. 12 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018, în procesul armonizării, proiectul actului normativ trebuie redactat în conformitate cu cerințele tehnicii legislative naționale. Conform regulilor de tehnică legislativă stabilite la art. 54-55 din Legea nr. 100/2017, este necesară evitarea de repetări în cadrul actelor normative.

Prin urmare, urmează a se face o analiză de conținut a art. 3, în sensul păstrării și definirii doar a noțiunilor explicația cărora se datorează folosirii acestora în proiectul de lege, noțiuni care nu au mai fost definite în alte acte normative și care, de fapt, sunt necesare pentru înțelegerea corectă a sensului acestora.

3. Art. 4 alin. (1):

- **lit. f)**, deși cuvintele „înființează” și „constituie” sunt sinonime din punct de vedere juridic, ținând cont, că organizațiile de gestiune colectivă vor avea statut de asociație obștească, în corespundere cu Legea nr. 86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale, sugerăm substituirea cuvântului „înființarea” cu cuvântul „constituirea”;

- **lit. h)**, în partea ce ține de atribuția AGEPI de a emite aviz asupra propunerilor de modificare a statutului organizației de gestiune colectivă, conform procedurii de modificare a statutului prevăzută la art. 85 alineatele (2) și (3) din proiect, AGEPI avizează orice „propunere de modificare a statutului”, „modificarea/completarea statutului”, precum și înregistrează „modificările sau completările la statut”. Pentru precizia normei, urmează a se revedea norma acestui punct în corelare cu art. 85 alin. (2).

4. Art. 9:

- **alin. (2)**, întru unificarea terminologiei utilizate pe tot cuprinsul proiectului de lege, cuvintele „persoanele juridice și persoanele fizice” se vor substitui cu cuvintele „persoanele fizice și juridice”;

- **alin. (6)**, pe motiv, că la art. 4 alin. (1) lit. r) este stipulat, că AGEPI gestionează Registrul de Stat al obiectelor protejate de dreptul de autor și drepturile conexe, pentru evitarea dublărilor de reglementare, cuvintele „gestionat de AGEPI” urmează a fi excluse.

5. Art. 19 alin. (9):

- **enunțul întâi**, pentru a fi în acord cu art. 11 din proiect, la care se face referință, după cuvântul „drepturile” se va introduce cuvântul „patrimoniale”;

- **enunțul al doilea**, în corelare cu dispozițiile art. 81 din proiect, textul „de închiriere și împrumut” se va substitui cu textul „de închiriere sau împrumut”. Obiecția este valabilă și pentru alin. (10) al acestui articol.

6. Art. 21 alin. (2) și (4), având în vedere că din punct de vedere juridic, termenii „prevederi contractuale contrare” și „clauze contractuale contrare” au aceeași semnificație, urmează a fi unificați termenii respectivi prin utilizarea unui singur termen.

7. Art. 24 alin. (3), dat fiind că potrivit redacției acestui alineat, se prevede crearea unui program de calculator atât de un salariat, cât și de mai mulți salariați, drepturile patrimoniale asupra programelor de calculator trebuie să aparțină tuturor salariaților. De aceea, cuvântul „acestuia” urmează a fi substituit cu cuvântul „acestora”

8. Art. 30 alin. (6), pe motiv că redacția acestui articol utilizează denumirea contractului de cesiune diferit: alin. (1) - „contractul de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor și conexe”; alineatele (5) și (7) - „contract de cesiune”; alin. (6) și (8) - „contract de cesiune a drepturilor patrimoniale”, urmează a se unifica denumirea acestuia.

9. Art. 32 alin. (2):

- **lit. a)**, pentru precizia normei, cuvântul „părțile” se va substitui cu cuvintele „părțile contractante”;

- **lit. f)**, pentru claritatea normei, sugerăm a se indica denumirea metodologiilor la care se face referință.

10. Art. 33 alin. (3), pentru un spor de precizie normativă, cuvintele „clauze contrare” recomandăm a fi substituite cu cuvintele „clauze contractuale clare”.

11. Art. 35 alin. (1), întrucât art. 30 din proiect la care se face trimitere prevede cesionarea drepturilor patrimoniale, propunem substituirea cuvintelor „cesionează drepturile” cu cuvintele „cesionează drepturile patrimoniale”.

12. Art. 41 alin. (2), în scop de claritate normativă, după cuvântul „drepturile” se va introduce cuvântul „morale”.

13. Art. 42, întrucât din conținutul alineatelor (1) și (3) rezultă, că interpretul are dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza ori de a interzice drepturile prevăzute la alin. (1) al acestui articol, recomandăm ca denumirea articolului să fie modificată că „Drepturile patrimoniale exclusive ale interpreților”. Pentru același motiv, la alin. (3), după cuvântul „drepturilor” sugerăm a fi introdus cuvântul „patrimoniale”.

14. Art. 62 alin. (2), privitor la obținerea acordului de utilizare de către furnizorul de servicii de partajare de conținut din partea autorilor **în condițiile art. 31 sau ale art. 32**, pe motiv că art. 32 care reglementează contractul de licență, este o consecință a realizării prevederilor art. 31, considerăm că norma alin. (2) al art. 62 trebuie să facă referire doar la art. 31. Reiterăm obiecția și pentru art. 63 alin. (1).

15. Art. 68 alin. (1) lit. d), pentru a fi în unison cu norma cuprinsă la lit. c) al acestui alineat, textul „retragerii menționate la lit. c)” sugerăm a fi substituit cu textul „retragerii autorizației de gestiune a drepturilor pentru organizația de gestiune colectivă în condițiile prevăzute la lit. c)”.

16. Art. 71:

- **alin. (1)**, sugerăm a se analiza formularea „fără obținerea vreunui avantaj comercial direct sau indirect” în sensul atribuirii la această formulare și a avantajului economic;

- **alin. (4)**, privitor la **Nomenclatura combinată a mărfurilor**, urmează a se specifica, că acest act normativ a fost aprobat prin Legea nr.172/2014.

17. Art. 73 alin. (4), pentru a nu se confunda cu norma prevăzută la art. 100 alin. (5), care prevede procedura de negociere a metodologiilor, sugerăm înlocuirea textului „în termenul prevăzut la art. 100 alin. (5)”, cu indicarea unui termen concret în interiorul căruia organizațiile de gestiune colectivă sunt obligate să încheie un acord, cu atât mai mult, că enunțul al doilea a acestui alineat, deja prevede o consecință pentru beneficiarii care nu depun acordul la AGEPI în termenul indicat.

18. Art. 74 alin. (5), din conținutul acestui alineat rezultă, că în cazul în care nu se încheie un protocol cu privire la metodologie între autori și titularii drepturilor de autor și drepturilor conexe și organizația de gestiune colectivă, conform dispozițiilor art. 101, părțile sunt îndreptățite să se adreseze în instanța de judecată pentru soluționarea litigiului. Coroborând această prevedere cu art. 101, la care se face referință, considerăm că nu există o claritate în ceea ce privește obiectul acțiunii înaintate în instanța de judecată, în sensul, că această acțiune se referă propriu-zis la tarife, precum și la mărimea acestora sau doar la respectarea procedurii cu privire la aprobarea metodologiei prevăzute la art. 101. Asupra acestui fapt, ținem să remarcăm, că instanța de judecată, nu poate avea împuternicirea de a stabili cuantumul remunerației. După cum rezultă din conținutul art. 101, cuantumul remunerației poate fi stabilit exclusiv conform prevederilor acestui articol. Respectiv, rezultă că adresarea în instanța de judecată se poate face doar dacă nu au fost respectate procedurile prevăzute la art. 101, iar remunerația poate fi stabilită exclusiv prin negocieri.

Pentru motivele expuse, întru evitarea unor interpretări neuniforme a noimei cuprinse la art. 74 alin. (5), sugerăm revizuirea acestui alineat în sensul stabilirii exprese a subiecților/părților care nu vor încheia un protocol cu privire la metodologie și în sensul, că mărimea remunerației nu poate fi stabilită printr-o hotărâre judecătorească, ci doar prin mecanismul prevăzut la art. 101.

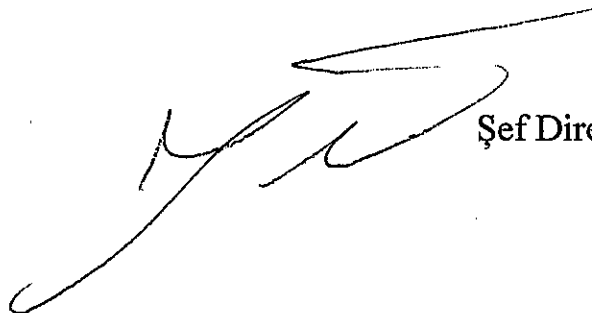
19. Art. 78 alin. (8), urmează a se revedea conținutul acestuia, fiindcă constituie o normă lipsită de claritate.

20. Art. 87 alin. (3), pentru precizia noimei, după cuvântul „structura” se vor introduce cuvintele „organizatorică a”.

21. Art. 92 alin. (2) lit. b), sugerăm substituirea cuvintelor „juridică sau economică” cu cuvintele „în domeniul juridic sau economic”.

22. Art. 100, în denumirea acestuia, în final se vor include cuvintele „a metodologiilor”.

23. Art. 123 alin. (7), privitor la completarea **alin. (2) al art. 7 din Legea nr. 114/2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală**, la pct. 4, pentru motivele expuse la pct. 3 din prezentul aviz, sugerăm substituirea cuvântului „înființarea” cu cuvântul „constituirea”.

Ion Creangă
Șef Direcție generală

Ex. I. Băieșu
Tel: 551